34-5-F-10

SACELLVM GREGORIANVM

LAVRENTII FRIZOLII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PERMISSV SVPERIORVM.

ROMAE,

Ex Typographia Dominici Baſæ.

M. D. LXXXII.

34. 5. F. 10

M. ANTONII MVRETI
DE LAVRENTII FRIZOLII SACELLO GREGORIANO.

GREGORIO quam pontifici conſtruxerat ædem
Altera pontificum gloria Gregorius,
Illa quidem attonitæ mentes defixerat Vrbis,
Et veteres longe vicerat hiſtorias.
Sed tamen vt toto magis innoteſceret orbe,
Qua crucis auguſtæ nomen, honoſque patet,
Muſarum auxilio, doctique ope vatis egebat,
Singula qui cultis verſibus exprimeret:
Taliaque altiloquo rerum miracula cantu
Ferret ad Eoos, ferret ad Heſperios.
Ecce meus Laurẽs laudem impiger occupat illã.
Cedite, quot vates Auſonis ora tenet.
Non illi ſatis eſt cithara contendere Flacco,
Pindariciſque pares fundere ab ore modos:
Prouocet heroo niſi te quoque Mantua verſu:
Sic illum indomitus laudis adurget amor.

Macte age, macte animo, ante alios mihi care ſo-
Per tua ſic duplex tēpora laurus eat. (dales,
At tu ſancte ſenex, hominū cui ſumma poteſtas,
Claudere cui cælum, cui reſerare licet:
Sume libens, quæ deuoto tibi pectore uates
Dona tuos ſtratus porrigit ante pedes.
Cuius enim eſt uirtus ſeges omnibus ampla poetis,
Hunc quoq. Pieridum munera amare decet.

Laurentij Gambaræ.

Non ope Pieridum diuina poemata condis,
Dum patris æterni concinis ante pedes
Laurenti, aſt aura illius confiſus ad aſtra
Ipſe tuo haud tenui carmine tendis iter.
Et quantum ſurgis tranans ſublimia, tantum
Gregorij egregium ſe quoque tollit opus.

Petri Magni.

Aedes Gregorio dicante digna,
Digna & numine, cui dicatur ædes:
Laurens hanc celebrare dignus unus:
Vni cui dederunt nouem ſorores
Quantum eſt eloquij, elegantiæque.

Ergo (quod decus eſt vtrique ſummum)
Aedes carmine digna, carmen æde.

Caroli ex ill. comitib. S. Bonifacij:

Quē remeare iubet Princeps Tyberinus ad au-
Aetheris, & fani diuite ſede locat *(ras*
Gregorium, facis ipſe virum volitare per ora,
Cælicolamq. iterum ſidera ad alta vehis
Laurēti: huc etenim egregijs dū laudibus ornas,
Ipſi etiam in cælo gloria parta noua eſt.

Antonij Quærengi.

Aſpice marmoreo ſpirantia ſigna ſacello.
Viuit in his, dices, ſenſus imaginibus.
Cerne eadem numeris Laurēti expreſſa, putabis
Victura æternos hæc ſimulacra dies.

Ioannis Cargæ.

Culte Romanæ fidicen camœnæ,
Seu viros factis, tituliſq. claros,
Seu Deum mauis celebrare matre
Virgine natum:

Ede

Ede diuini ſpeciem ſacelli,
Nuper heroo pede quam poliſti.
Hinc vt & ſacro noua Vaticano
Gloria ſurgat:
Et pium nomen, geminiq. ſedem
Gregori ſupplex veneretur orbis,
Donec è cælo tuba ſempiternum
Nuntiet æuum.

Siluij Antoniani.

Credidit auguſto ſolam ſe Roma ſacello
Ornatam magni munere Gregorij.
En illud Laurens diuini carminis arte
Spectandum Eois præbet, & Heſperijs.

Antonij Sulfrinij.

Optime Nazanzi antiſtes tibi condere tecta
Regia, quæ merito maxima Roma ſtupet,
Gregorij potuit ſummi pia cura parentis,
Magnum ſacra orbem qui ditione regit.
Grandia tam grandi ſed dicere munera verſu,
Aut pauci, aut vnus Frizolius potuit.

Aurelij

Hinc cælo æquatam Nazanzi antiſtitis ædem
Mirare: hinc magni nobile vatis opus.
Quàm varie micat intextis pictura lapillis?
Quàm placidum docta carmen in aure ſonat?
Non vna nitet arte lapis, non carminis vna
Gloria. vt aſperſum ridet vtrinq; decus?
Prouocat ars artem. victoria nunc fauet ædi,
Nunc tibi Laurenti: laurea cuius erit?

GREGORIO XIII.
Pont. Max.

Da veniam tua ſanĉte Pater tenuaſſe fatenti
Grandia. non ſtudij hæc culpa, ſed ingenij.
Qui poterant magni vates, ceſſere: reliĉtum
Hoc ſubij ſanæ vix ego mentis onus.
Sit voluiſſe aliquid. nõ laudẽ, aut munera poſco.
Sat veniam leuibus me reperire modis.

SACELLVM GREGORIANVM

LAVRENTII FRIZOLII.

EXtulerat lucem nitido ſol aureus ortu,
Et iam tempus erat Petri ſub principis ædem
Auguſtam tranſlata, ſacris de more peractis,
Condere Nazanzi monumento antiſtitis oſſa:
Excelſumq. opibus tantis ditare ſacellum,
Gregorij magnum quod habet de nomine nomen.
Concurſus templum populi compleuerat ingens,
Perq. vias gentis celebres properantis eodem
Agmina perpetuo fluxu glomerata ruebant.
Quiſq. nouum miratur opus, fixiſq. ſuperbos
Luminibus fertur ſuſpenſa mente per orbes.
Sedibus huc effuſa ſuis pulcherrima rerum
Pulchrius aſpexiſſe nihil ſe Roma fatetur:
Hic placidi Laurens non infimus accola Apruſæ
Sæpe pererratis ſtupefacto lumine templis
Tyrrhenũ Antigenẽ, quo cum loca viſere ſancta,

Et ſtudio extremas pietatis quærere terras
Sueuerat, aggreſſus dictis compellat amicum.
Antigenes, tectis dudum vagor auius altis.
Ignota obijciunt oculis ſe plurima, mentem
Diuerſo quæ ſolicitam certamine pulſant.
Tu mihi, tu rerum prudens, dum ſacra parantur,
Induitur niuea ſummus dum veſte ſacerdos,
Succurre, & cupido monſtrata ediſſere, ſedes
Quæ liceat patrias repetenti audita referre.
Antigenes iuſſa antiqui facturus amici,
Iucundoq. iterum viſurus tecta labore
Aurea, Laurentem ſic contra affarier orſus.
Tolle oculos, pictoſq. altæ teſtudinis arcus
Suſpiciens, operis mecum ſpectacula tanti
Perlege; & impoſitas tectis hinc diſce figuras.
Ordine percurrens breuiter tibi ſingula pandam,
Teq. tuis oculis etiam manifeſta docebo.
Aſpice inaurato ſublatam fornice molem;
Ut tollens æquis ſe partibus vndiq. ſurgit,
Leniter & curuans alti faſtigia templi
Interius ſinuat circo caua tecta rotundo.
Conuexi medium (cernis) ſol influit orbem
Lucidus; & radijs luſtrat ſplendentibus ædem,
Infundit vitreiſq. diem ſpecularibus ortam.
Subſtructum longis illic candentia late
Quam bene metātur quadris diſcrimina cælum?

 Limi-

Limitibuſq. ſecant variata cacumina certis?
Dimenſis (tenues artis ne deſpice luſus)
In ſpatijs paſſim mollis ſe fundit acanthus,
Inq. ederæ gracilis morem veſtigia pandit,
Gramineiſq. tholo ſerpens amplexibus alto.
Tollit brachia lenta, racemiferoſq. corymbos,
Deſinit & tandem in facies hominiſue, feræue.
Cancellis foliorum inter circundata flexus
Candelabra vomunt tremulas è vertice flammas,
Fœdantes atro non vnquam culmina fumo,
Inferius caſſas externa luce feneſtras,
Et vacuo auratum cingentes ordine tectum
Apta Corinthiaci dirimit fultura laboris,
Circuituq. nitens ſpectantum lumina paſcit.
Glutine qui candent arcus, auroq. renident,
Quorum humeris ſublata polo faſtigia ſurgunt,
Ipſe vides quæ ſigna ferant. in ſtipite ahenum
Implicitis anguem pendentem flexibus alto:
Vipereis ægros recreantem morſibus anguem,
Obductaſq. alis facies, volucrumq. figuras.
Tutelam hic orbis non vna ex parte dracones
Deſecto caudæ videas rutilare veneno,
Auxilio innocuas & pandere gentibus alas.
Excubat in vigili cuſtodia lumine, monſtris
Barbaricis oritur criſtato è vertice terror.
Aſpice quà tectis Ephyreæ nititur aureis

Artis opus, gyro in ſe ſe vt redeunte corona
Prominet, & pictum candens diſcriminat orbē?
Hanc ſubter liquido æternum quæ gaudet Olympo
Cernere erit gētem, vultuſque, & diſcere nomen.
En dextra magnus ſacrata volumina verſat
Gregorius; cuius gemmis diadema coruſcum,
Atq; auro ſacrum triplici caput orbe coronat.
Huic ſanctus formamq. gerens, ſpeciemq. columbæ
Spiritus aduolitat, mentemq. docentis, & ora
Cæleſti ſenſu, & verbis cæleſtibus implet.
Hinc nitidam puro concepit pectore lucem,
Quæ chartis illapſa ſacris ſplendore refulſit,
Et liquidum denſas purgauit in æthera nubes.
Hinc rectos animorum habitus dimenſus amoris
Limite diuini, ſanctis virtutibus orbem
Inſtituit, ſeditq. nouos in pectora mores:
Quinetiam patrij flauas ad Tybridis vndas,
Qua Vaticanus nigrantem porrigit vmbram,
Paſtorum princeps, ouium quæ cura magiſtros
Solicitet, qui ſint morbi, quæ pabula lætas
Efficiant, fonteſq. docet, triſtiſq. luporum
Queis rabies fugienda modis: In finibus idem
Terrarum extremis, Tameſis quos carmine dulci
Cycnorum reſonans herboſo interluit amne,
Dum mollit genus indomitum, dum ſuaue colendi
Flectit in obſequium Chriſti fera pectora, gentis

 Partibus

Partibus adiectæ fidis cognomine gaudet.
Reſpondet læua linguarum doctus, & oræ
Illyricæ decus eximium, quem nomine ſacro
Relligio, meritoq. ornat pietatis honore.
Hic pedibus calcans, quæ vulgus inania captat
Gaudia, contempto circundat corpus amictu,
Longaq. per multas ducens ieiunia luces
Mēbra domat, ſiluiſq. habitās, ſpecubuſq. ferarū,
Manſuetum & mulcens (cernis poſt terga) leonē,
In cruce non vno confixum vulnere Chriſtum,
Et caput, & ſanctos lacerum crudeliter artus
Saucius ingenti tantum ſibi poſcit amore.
Nigrantem oblitus calamum, quē ſumpſit, vt vnū
Te fixus ſpectat? te vt Chriſte moratur in vno?
At Latios contra patres duo lumina Graiæ
Conuertens in tergum acies, huc reſpice gentis.
Ille (vides) mitra inſignis, qui mente recedit
In ſe ſe tota, aduerſoq. in codice figit
Obtutum, tollitq. manu, exſinuatq. volumen,
Corpore procerus, macies cui pallida vultum
Demittit, Baſili nomen cognomine magni
Illuſtrat: claris rediens qui doctus Athenis
Cappadocum patriā decorauit laudibus vrbem.
Eloquio populiſq. graui, ſanctiſq. beatas
Exemplis iter ad ſedes monſtrauit, & imis
Mortales terris erexit ad æthera curas.

Ille viros ſolis agitantes montibus vna
Communem ad vitã,moreſque, habitumq. coegit.
Sub ſanctis hos ſuaue iugum tolerare magiſtris
Edocuit,caſtaq. inopes ſplendeſcere vita
Secretos populo,& fallacis imagine mundi:
Momento incautos rapiens quæ præterit hora,
Et breuia æterno commutat gaudia luctu.
Felices,ſi certa ſibi ſententia conſtet,
Propoſitumq. petat finem,crebriſq. procellis
Semoti,rapido ventorum à turbine tuta,
Aduerſa & trucibus mõſtris ſtatione quieſcant.
Alter,depoſito capitis qui tegmine calui
Verticis oſtentat ſummum,quæ mente volutat
Argumenta?poli volitans dum culmina tentat.
Nec ſecus atq. aquila, aerias quæ vecta per auras
Effugit humanos viſus,fuluiſq. coactas
Condenſo pennis diuerberat aere nubes,
Aetherias ſuperatq. vias,ſoliſq. propinqui
Flammifero victrix defigit lumina curru:
Altiuolans penetrat cælum,ſanctiſq. reportat
Magnarum in terras adytis myſteria rerum.
Vnius,triniq. Dei ſecreta recludit:
Et patre qui procedit amor,natoq. per orbem
Facundo late magnum diffunditur ore.
Quo ſtudio afflatos ſenſus diuinitus inſtat
Promere? & humano prudens ſubſternere captu?

98

Queis calamum ingenij collectis viribus vrget
Arcana æternis mandans cæleſtia chartis?
Quam largos ſophiæ ſpargit de fonte liquores?
Seu plantas Chriſti ſitientes dulcibus vndis
Irrigat, & ductis reficit viridaria riuis:
Et præter Saſimos gradiens in ſaltibus oræ
Helleſpontiacæ gregibus dat pocula lætis,
Et patrijs liquidos armentis elicit amnes.
Seu magno obſtãtes torquet cum murmure ſiluas,
Stirpeſque, hirſutoſq. vepres ſub gurgite voluit:
Eruit & celſo tremefactas vertice quercus,
Imbribus ætherijs auctus, venaq. perenni.
Audijt hunc magni tellus Byzantia quondam
Imperij ſedes, diri nunc ſæua tyranni
Regia, ſedantemq. patrum, plebiſq. tumultus
Sacrilegi captæ inſidijs fallacibus Ari.
Audiuere vrbes Aſiæ cariq. parentis
Defuncti vita, fratriſque, piæq. ſororis
Edentem in triſti moderatos funere fletus.
Atq. alios, memori luctus quos donat honore.
Te quoq. Cecropia ſecum iuuenilibus vrbe
Florentem ſtudijs: mox & meliora ſecutum
Defleuit ſacrum Baſili caput, & tua facta,
Et merita egregios cumulauit laude labores.
Nunc puro æternæ radiantes lucis amictu
Ambo Cappadoces, celebres virtutibus ambo,

Veſtra ſimul fixis exprëſſa coloribus ora,
Et ſacros habitus, & paſtoralia Graio
Pallia, ſacratæq. crucis veſtigia more
Hac iungi, hac nitida cerni gaudetis in æde.
Lætitiæ pater Illyricus, qui fontibus hauſit
Alterius veſtrum latices, ſua gaudia miſcet.
In varios an ducta modos, quæ condita ſacro
Carmina ſunt vati memorem? non illa profanis,
Qualia Graiorum priſci cecinere poetæ,
Figmentis vacuas hominum tentantia mentes:
Sed pudor intactus canitur: ſed carnis inultum
Seruitium vrgetur miſeræ: quæ bella minatur,
Crudeles dominam contra quæ comparat hoſtes:
Aduerſarius acer opes, luxumque, merumque,
Furtaque, ſublimeſq. gradus, faſceſq. ſuperbos
Obijcit, & blando ſenſus pertentat amore:
Pollicitiſq. animos tollens mendacibus inflat.
Hunc monitu ſancti doctus tu carminis, atras
Pelle crucis ſigno in tenebras. crucis ille tremiſcit
Aſpectum, & tantis contendere viribus horret.
O placitis Chriſto dum moribus aſpera format
Pectora, dumq. breuis lacrymans incommoda vitæ
Mæret, quam ſuaui diſtendit nectare dicta?
Miſcet & Aonio ſtillantia mella lepore?
Nunc breuibus tacita expediã; quod mẽte requi-
Hic genus exigua Nazanzi duxit ab vrbe (ris.

Egregium, tanti radians quæ ſidere alumni,
Et boreæ pariter fines luſtrauit, & auſtri,
Unde oritur, quà præcipitans cadit ætherius ſol,
Oppoſitumq. nouis afflat ſplendoribus orbem.
Hic ille eſt, ſacras heſterno lumine cuius
Relliquias celebri pompa comitante ſecuti
Ante gradus, molli aſcenſu quos marmora latè
In plateæ tollunt frontem, deuenimus imos:
Conſtitimuſque, patrum donec, ſanctiq. ſenatus
Occurrit ſacris fulgens in veſtibus ordo.
Maximus ipſe pater, caros vt vidit adeſſe
Theſauros, humilis ſolio deſcendit ab alto,
Obuius & pedibus graditur, ſcaliſq. frequenti
Stipatis populi turba deſcendit, humiq.
Impreſſis genibus ſanctis, & vertice nudo
Supplicis in morem: Nobis ſalue te beata
Oſſa (inquit) celſa tandem veneranda ſub æde.
Vos ò qui rexit iam Spiritus æthere felix,
Illum deuoti colimus ſi pectore puro,
Et nos, & populũ hunc ſpectans, orbẽq. redẽptum
Conciliet, precibuſq. Deo commendet amicis.
Sic fatur, lacrymiſq. pius rigat ora profuſis,
Et tenet incumbens auidis complexibus vrnam.
Exemplo patres tantæ pietatis, & ipſi,
Et populus largis ſuffundunt lumina riuis;
Oſſaq. delubro interea pretioſa reponunt:

Aeterni afflatos ne animos arcana fatigant
Virgineo purum ſumpturi è ſanguine corpus?
Arcana ætherijs vel mentibus incomprenſa.
Tantus amor cælo humanam traducere gentem.
At multo quod tute magis mirabere, dicam.
Effigies non has liquidi fecere colores.
Templi nulla manus tectis diluta ſuperbis
Pigmenta illeuit: ſed verſicoloribus ante
Fucatas maculis, incocta & luce nitentes
Teſſerulas, docta artificis, ſtudioſaq. cura
Componens, ſummis infixit glutine ducto
Parietibus: fucum trabeæ, lutumq. cothurnis
Teſſerulis duxit, ſaturo diuerſa colore
Vt quæq. effulſit, formans oculoſque, genaſque,
Mentaq. promiſsis barbis, molleſq. capillos:
Implicitæq. ſinus veſtis, celſoq. tiaræ,
Incuruoq. pedo diſtinctas ordine gemmas:
Et vario pinxit viridantia gramina flore.
Sic alas, ſic pectus auis, quæ Phaſide venit,
Quæq. coloratis longe defertur ab Indis,
Phœnicíſq. caput totiens per ſæcla renatæ,
Inſignes vario intexunt diſcrimine plumæ,
Et picturatis decorant lita membra figuris.
Vt ſumma emineant planis, depreſſaq. rurſus
Corpora ſubſidant ſpatijs, capiantq. tuentes:
En clara hinc apices radiauit luce coruſcos.

Obſcuro hinc tenues vmbras emblemate finxit.
Sol oriens qualis, vel cum declinat olympo
Nigrantem aduerſa colluſtrat lampade nubem:
Nec radijs totam vibratis permeat. illa
Parte nitet, nebulæ partem caligine opacant.
Fruſtra quà coeunt commiſſa latuſcula, rimas
Intendens aciem quæris. non hiſcere quidquam
Muſiuo (ſic artifices dixere priores)
Hoc opere, aut minimum quauis exſtare videbis.
Hos infra, ne longè oculos deflecte vagantes,
Proxima quà populo ingreſſu dat porta frequenti,
Ecce tibi Pario cælatus marmore patris
Filius æterni, patri ſimul æqua poteſtas.
Hic puri liquido deſcendens ætheris axe
(Sit monumenta mihi noſtræ memorare ſalutis,
Nota licet, mentemq. pijs ſubmittere curis)
Sumpſit ab integra mortalem virgine carnem
Factus homo, et denos duxit ter, et amplius annos
Per Solymum ingratas pauper veſtigia terras.
Ipſe Dei verbum, per quod pater optimus aſtra
Fecerat, aerios tractus, circumq. liquentes
Vndantis pelagi campos, terraſq. crearat,
Confectas morbis vires in priſtina nutu
Reſtituit, ſæuaſq. febres, maciemq. fugauit:
Cæcigenoq. dedit ſolem, varioſq. colores
Cernere, & artificem viſis ex noſcere rebus.

Et ſtabili inualidos firmauit robore greſſus.
Nec paſſus mutas hominum torpeſcere linguas;
Aut fruſtra ſurdas obtundi vocibus aures.
Ille etiam dulci defleta cadauera vitæ
Reddidit, atq. animas tepefacto ſanguine rurſus
Corporis in notas iuſſit remeare latebras;
Atq. haurire ſimul vitalem longius auram.
Quid ſatanæ dicam furiatis mentibus acta
Mõſtra trucis? ſũmo peragratos quid pede fluctus
Commemorem? boreã verbo, domitasq. procellas?
Quidve alia enumerem miranda è vertice cæli
In terras veniſſe Dei teſtantia natum?
Quantave diuino ſapientia fluxerit ore?
At gens inuidiæ ſtimulis agitata malignis
Inſidiaſq. Deo tendit, vitæq. parentem
Perdere morte furit. quorum non inſcius, ante
Quam diram ſubeat mortem (nã ſponte ſubibat)
Myſtica ſupremæ inſtruxit ſolemnia cænæ.
Qua, ſimul accubuit, ſurgens, deponit amictus,
(Aſpice) ſeruiliq. modo ſibi lintea cinxit.
Mox vnda in peluim fuſa, quã marmore fictam
In duro fluitare vides, dominuſque, magiſterque,
Ad terram abiectus caris (mirabile viſu)
Diſcipulis, ſibi quos humiles delegerat vltro,
Abluit, extergitq. pedes: neq. parcit Iudæ
Ingrati tepida plantas perfundere lympha,

Hoc redimita ſedet miſeris ſuccurrere rebus
Sueta Dei mater: quam circum turba volucris
Cæruleo ludit campo, dominamq; coronat.
Ipſa ſuum gremio complectitur inclyta natum,
Et reddi meritos illi lætatur honores;
Seq. coli vera gaudet pietate potentis
Vrbis, & externæ magnis concurſibus oræ.
Si neſcis, hæc picta Dei genitricis imago
Parte alia veteris templi per ſæcula multa
Illita concretis in calce coloribus hæſit.
Aſt illam, ſimul antiqua ſtatione relicta,
In magis auguſtam placitum conſcendere ſedem,
Cæmentis leuiter ferro circum vndiq. cæſis,
Parietis & iuſta depicti parte reſecta,
Nutantem mouere loco, iunctiſq. coactam
Inter ſe trabibus, nequa labefacta fatiſcat,
Huc ſacra innocuam pompa vexere, nouiq.
Tollentes frontem in mediam inſeruere ſacelli.
Votiuaſq. aditu in dextro poſuere tabellas:
Innumeras viduus paries quas ante gerebat.
Languentes illinc morbis huc tendere vultum,
Et meritas pulſis videas perſoluere grates:
Falſi quiq. graues tormentis ſæpe ſubacti
Criminis irato vitarunt iudice pœnas.
Aut qui bacchantes flammas, celeresve ruinas
Euaſere: altis aut qui ſpumantia ripis

Flumina

Semina quod flammæ irradiant, ſub luce videri. 103
Vt te qui talem Iudæus conſpuit amens,
Quæq. iocum quondam gentes habuere ſuperbæ,
Nuper & infractam qui perdere fluctibus auſi,
Fragmina uel rapidis, ſcelus ah, conſumere flāmis,
Aut ditem manibus prædam rapuere cruentis,
Ingentis ſpectent hunc maieſtatis honorem:
Teque, tuūq. probris doleant oneraſſe triumphum:
Ictibus & crebri pertundant pectora ſeris.
Cetera diuerſo ſplendent quæ ſecta colore,
Noſtris poſſe putas comprendi marmora dictis?
Hæc puris certant niuibus candore: ſmaragdos
Hæc virides ſuperant longe, flammaſq. pyropi,
Chryſolithos giluo hæc referunt læuata nitore.
Nō nigrū hæc uincunt hebenū? non ſuccina nigra?
At maculis aliæ innatis, guttisue notantur
Aſperſis, mira inter ſe iunguntur & arte,
Signorumq. nouis perſtringunt lumina textis.
Quorum luce ſolum radiat, pariesq. renidet;
Vt Cilicis Tmoli, Siculæ aut conuallibus Ennæ
Omnigenum arua plagis rident diſtincta colorum.
Vt calthæ areolis, violæve, albive liguſtri,
Narciſſi, cyanive nitent gemmantibus horti.
Vt vario ſignante vias ſubtegmine, lucent
Textilia Arabijs illuſa tapeta figuris.
Hæc tu, quique altis flores laquearibus ardent,

Aſpiciens mirare vltro, nec quære moneri.
Tertius hæc decimus miracula præbuit Vrbi
Gregorius, felix quo Principe gaudet alumno
Felſina, Romuleis quondam celebrata colonis.
Nec tantum fama Auſonijs ſeſe vrbibus æquat:
Sed caput euexit nitidos ſuper ætheris axes.
Gregorius, leni magnum qui temperat orbem
Imperio, durisq. nefas compeſcit habenis,
Vimq. domat, magnaq. premit ditione rebelles.
Hunc Petri innixum ſolio pietasque, fideſq.
Sublimem attollunt humeris, hunc robore firmo
Suſtentat magnis conſtans prudentia rebus.
Inſtaurans priſcos hic relligionis honores,
Impulſas furijs gentes, labefactaq. regna
Erigere, aut firmare parans (vt cuiq. ruina eſt)
Germanos; qui ſint veræ pietatis alumni,
Euocat huc fœtus, & qui vaſtata ruentis
Pannoniæ arua colunt: oris pubemq. Britannam
Expulſam patrijs: multa mercede doceri
Quos iubet, & quorũ vſus eget, uictusque, iuuari.
Vt mox quiſq. ſuæ prætendat lumina genti,
Atq. atauis trito palantes limite ſiſtat.
Huc quoq. telluris iuſſit plantaria Graiæ
Lecta vehi, oblitos repetant vt culta ſapores,
Et ſilua antiqua, liquido gratiſſima cælo
Quæ fuit, aſſueſcant dignos producere fructus.

Judaicæ Chriſti cultum venientia in agrum
Labruſcæ virgulta colit; ſtirpiſq. propagat
Degeneris lætam, renouatq. ab origine vitem.
Romaniſq. docens ſæptis ramos oleaſtri
Immiſſos oleæ pingui diteſcere bacca,
A glacie teneros fœtus defendit, & æſtu.
Vbertas frugum largos effundit aceruos.
Dumq. alijs edunt ſtragem contagia terris,
Jndomitiq. furit non eluctabile leti
Jmperium: miſeri cumulat dum funera vulgi:
Hinc nebulis longe pulſis, caligineq. atra
Cæleſtis puro diffunditur aere tractus,
Almaq. Romanũ ad Tyberim, vicinaq. circum
Arua Salus, roſeo corpus perfuſa decore,
Et greſſu validas oſtentans ardua vires,
Exultat, longæ & populis dat munera vitæ.
Hæc teneram nutrit ſobolem, iuuenumq. valentes
Mobilium vario exercet certamine turmas.
Diuinumq. ſenem florenti robore firmat:
Exuit & grandem rugis, macieq. ſenectam.
Pax euincta comas latiali incedit oliua,
Et tuta Auſonias traducit ad otia gentes.
Longinquas eadem terræ ſublimibus alis
Aera proſcindens vacuum, penetrabit ad oras,
Principe te miſeros cum Gallica terra tumultus
Sedabit, regniq. ſinu fera monſtra vetuſti

Eijciet: notis cum ſecta Britannia terris,
Et borea pulſata truci vicina Caledon,
Orcades & ſparſæ Oceano tua iuſſa capeſcent:
Et Vaticani ſacros è vertice ritus
Conuerſis repetent animis, conſultaq. patrum.
O tunc quanta pias implebunt gaudia mentes?
Quam longe, lateq. ferent ſe commoda pacis,
Errans cum gelidos Rheni glacialis ad amnes,
Atq. Albis, grex innumerus, Daciq. ferocis
Flumina curua bibens, paſtoris voce vocantis
Audita, tandem Romana in ſepta redibunt,
Procumbent pedibus ſanctis, & Tybridis alto
Antiquas puri merſabunt gurgite labes.
Sublimi externæ gentis quot ſede locatus
Hac populos media excipies teſtudine, pacem
Aeternam, votiſq. pijs, lacrymiſq. precantes?
Quos veterum firmans vera pietate parentum
Detrudes fœdas ſectarum in tartara peſtes.
Quiq. ſalutarem reſeraſti gentibus annum
Sancte pijs, veniæq. dediſti munera largæ,
Pectora tergemino religans diſcordia nexu
Compones longa felicia ſæcla quiete.
Talia narrabat rerum prudentior hoſpes:
Cum ſubito auguſtis indicta ſilentia templis:
Gregoriusq. micans nitido candore, miniſtris
Argento claris fultus, ſe ſiſtit ad aram,